

Sygnatura akt I C 1348/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 20 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Hreczańska-Cholewa

Protokolant: Błażej Łój

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 06 maja 2014r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa **J. H.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Zakład Karnemu nr (...) we W., Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w W.i Aresztowi Śledczemu we W.**

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda J. H. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. przyznaje ze Skarbu Państwa adwokat B. P. kwotę 15.544zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sygn. akt I C 1348/09

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 grudnia 2008 r., sprecyzowanym w piśmie z dnia 27.02.2009 r., J. H. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od strony pozwanej – Skarbu Państwa – Zakładu Karnego w K. kwoty 100 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

W uzasadnieniu swojego żądania powód podał, że w okresie od dnia 24 września 2007 r. do marca 2008 r. był osadzony w Zakładzie Karnym w K.. Wskazał, że w tym czasie strona pozwana nie zapewniła mu takich warunków bytowych odpowiadającym standardom zdefiniowanym w przepisach prawa. W ocenie powoda strona pozwana ponosi odpowiedzialność w szczególności za nadmierne przeludnienie, przebywanie w celi z osobami palącymi, brak należytego wyposażenia celi, nieodpowiednie wyżywienie, brak zajęć kulturalno-oświatowych, brak dostępu do aktów prawnych i regulaminu, utrudnianie kontaktów z bliskimi, przetrzymywanie korespondencji, brak warunków do utrzymania higieny osobistej, zagrożenie bezpieczeństwa osobistego poprzez umieszczenie w jednej celi osób o różnym stopniu demoralizacji, agresywnych, przedmiotowe traktowanie osadzonych przez funkcjonariuszy Służby Więziennej, ograniczony dostęp do przysługujących osadzonemu praw w zakresie opieki lekarskiej. Powód podkreślił, że ponad miesiąc czekał na przyjęcie go przez lekarza pomimo posiadanej dyskopatii objawiającej się silnymi bólami. Wskazał też, że ma utrudniany kontakt telefoniczny z matką, która z uwagi na swój podeszły wiek i liczne schorzenia nie może uczestniczyć w widzeniach. Niezależnie od powyższego powód podał, że został pobity przez innego osadzonego i nie podjęto w tej sprawie żadnej interwencji poza tym, że przeniesiono powoda do innej celi i na inny oddział. Dodatkowo powód podniósł, że ma orzeczoną niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym od dnia 11 maja 2005 r.

do dnia 30 listopada 2011 r., co w jego ocenie zobowiązuje stronę pozwaną do zapewnienia mu określonych warunków odbywania kary.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Skarb Państwa – Zakład Karny w K. wniosła o oddalenie powództwa w całości. Odnośnie zarzutu powoda, iż przebywał z palaczami tytoniu, strona pozwana nie mogła się ustosunkować, gdyż powód nie wskazał ani numeru celi ani okresu, których jego twierdzenia dotyczą. Podobnie jeśli chodzi o pozostałe zarzuty: braku należytego wyposażenia cel, przetrzymywania korespondencji, niewłaściwego funkcjonowania kantyny, nieodpowiedniego wyżywienia, ograniczonego dostępu do opieki lekarskiej, rozmów telefonicznych, zagrożenia bezpieczeństwa osobistego – powód nie wskazał żadnych konkretnych faktów (dat, nazwisk, opisu zdarzeń, kiedy np. zgłaszał potrzebę wizyty u lekarza a nie został doprowadzony, czy też kiedy i jaką korespondencję powoda przetrzymano, co oznacza „nieodpowiednie” wyżywienie). W odniesieniu do zarzutu, iż powód w trakcie pobytu w ZK nie miał dostępu do żadnych zajęć kulturalno-oświatowych, strona pozwana stwierdziła, że jest to zarzut nieprawdziwy. Odnośnie dostępu do aktów prawnych to, jak podała pozwana, w każdej z cel znajduje się porządek wewnętrzny ZK. Natomiast inne akty prawne regulujące odbywanie tymczasowego aresztu lub kary pozbawienia wolności są udostępniane osadzonym praktycznie bez żadnych ograniczeń- na każdą prośbę są im udostępniane k.k.w. oraz akty wykonawcze do niego. Strona pozwana zaznaczyła, iż podczas pobytu w ZK powód nie złożył żadnej skargi na warunki odbywania kary pozbawienia wolności, pomimo iż miał do tego pełne prawo. Strona pozwana stanowczo zaprzeczyła twierdzeniom, że powód doznał jakiegokolwiek uszczerbku z przyczyn leżących po stronie Zakładu Karnego w W.. Powód nie wykazał aby poniósł jakąkolwiek szkodę ani nie wskazał na zaniedbania w pełnieniu obowiązków przez funkcjonariuszy Służby Więziennej.

W piśmie procesowym z dnia 20 marca 2009 r., sprecyzowanym pismem procesowym z dnia 16 lipca 2010 r., powód rozszerzył żądanie pozwu wskazując, że wnosi o zasądzenie na jego rzecz kwoty 525 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty co do kwoty 100 000 zł, a w pozostałej części od dnia rozszerzenia powództwa. Wskazał, że na kwotę tę składa się 100 000 zł z tytułu przepelnienia cel mieszkalnych, 35 000 zł tytułem odszkodowania za niedostosowanie pomieszczeń sanitarnych do obowiązujących norm, 30 000 zł tytułem odszkodowania za brak należytej wentylacji cel mieszkalnych, w których przebywał powód, 300 000 zł tytułem odszkodowania za ograniczenie dostępu do opieki medycznej, 30 000 zł z powodu ograniczenia dostępu do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego, 30 000 zł tytułem zadośćuczynienia z dyskryminacją powoda przez funkcjonariuszy Służby Więziennej. Wskazał, że kwoty te związane są z jego pobytem w następujących jednostkach penitencjarnych: Areszt Śledczy we W., Zakład Karny nr(...) we W., Zakład Karny w K., Zakład Karny w J., Zakład Karny w G., Zakład Karny w W., Zakład Karny w G.. W ocenie powoda osadzenie skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności w przeludnionych celach przy braku oddzielenia urządzeń sanitarnych od reszty pomieszczeń może stanowić naruszenie dóbr osobistych takich jak godność i prawo do intymności oraz rodzić odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 24 k.c. i 448 k.c.

Wyrokiem z dnia 16 lipca 2009 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I C 1151/08 Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny oddalił powództwo.

Na skutek apelacji powoda od powyższego wyroku Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w

dniu 3 listopada 2009 r. w sprawie o sygnaturze akt I ACa 939/09, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Podczas rozprawy w dniu 18 czerwca 2010 r. powód zgłosił wniosek o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanych Zakład Karny nr (...) we W. oraz Areszt Śledczy we W. wskazując, że wnosi o zasądzenie od każdej z tych jednostek na jego rzecz kwot po 100 000 zł tytułem zadośćuczynienia za przeludnienie, złe warunki leczenia, nieprawidłowe wyposażenie celi.

Postanowieniem z dnia 18 czerwca 2010 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu wezwał w charakterze pozwanych Zakład Karny nr (...) we W. oraz Areszt Śledczy we W., jako kolejne jednostki organizacyjne Skarbu Państwa.

Pismem procesowym z dnia 25 sierpnia 2010 r. powód po raz kolejny sprecyzował żądanie pozwu wskazując, że domaga się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 495 000 zł, z czego:

1. od Zakładu Karnego nr (...) we W. następujących kwot:

- 7 000 zł tytułem odszkodowania za niedostosowanie pomieszczeń sanitarnych do obowiązujących norm,
- 6 000 zł tytułem odszkodowania za brak należytej wentylacji w celi, w której przebywał powód,
- 60 000 zł tytułem odszkodowania za ograniczenie dostępu do opieki medycznej
- 6 000 zł tytułem zadośćuczynienia za dyskryminację powoda przez Służbę Więzienną

2. od Zakładu Karnego w J. następujących kwot:

- 7 000 zł tytułem odszkodowania za niedostosowanie pomieszczeń sanitarnych do obowiązujących norm,
- 6 000 zł tytułem odszkodowania za brak należytej wentylacji w celi, w której przebywał powód,
- 60 000 zł tytułem odszkodowania za ograniczenie dostępu do opieki medycznej,
- 6 000 zł tytułem zadośćuczynienia za dyskryminację powoda przez Służbę Więzienną

3. od Zakładu Karnego w G. następujących kwot:

- 7 000 zł tytułem odszkodowania za niedostosowanie pomieszczeń sanitarnych do obowiązujących norm,
- 6 000 zł tytułem odszkodowania za brak należytej wentylacji w celi, w której przebywał powód,
- 60 000 zł tytułem odszkodowania za ograniczenie dostępu do opieki medycznej
- 6 000 zł tytułem zadośćuczynienia za dyskryminację powoda przez Służbę Więzienną

4. od Zakładu Karnego w W. następujących kwot:

- 7 000 zł tytułem odszkodowania za niedostosowanie pomieszczeń sanitarnych do obowiązujących norm,
- 6 000 zł tytułem odszkodowania za brak należytej wentylacji w celi, w której przebywał powód,
- 60 000 zł tytułem odszkodowania za ograniczenie dostępu do opieki medycznej
- 6 000 zł tytułem zadośćuczynienia za dyskryminację powoda przez Służbę Więzienną

5. od Zakładu Karnego w G. następujących kwot:

- 7 000 zł tytułem odszkodowania za niedostosowanie pomieszczeń sanitarnych do obowiązujących norm,
- 6 000 zł tytułem odszkodowania za brak należytej wentylacji w celi, w której przebywał powód,
- 60 000 zł tytułem odszkodowania za ograniczenie dostępu do opieki medycznej
- 6 000 zł tytułem zadośćuczynienia za dyskryminację powoda przez Służbę Więzienną

6. od Zakładu Karnego w K. kwoty 100 000 zł tytułem odszkodowania za niedostosowanie pomieszczeń sanitarnych do obowiązujących norm, za brak należytej wentylacji w celi, w której przebywał powód, za ograniczenie dostępu do opieki medycznej oraz za dyskryminację powoda przez Służbę Więzienną.

Postanowieniem z dnia 8 września 2010 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu uznał się niewłaściwym i wg właściwości przekazał niniejszą sprawę w zakresie żądania skierowanego do Zakładu Karnego w K. do Sądu Okręgowego w Świdnicy celem rozpoznania.

Kolejnym postanowieniem z tego samego dnia Sąd Okręgowy we Wrocławiu uznał się niewłaściwym i wg właściwości przekazał niniejszą sprawę w zakresie żądania skierowanego do Zakładu Karnego w G. -do Sądu Okręgowego w Gdańsku - celem rozpoznania.

Kolejnym postanowieniem z tego samego dnia Sąd Okręgowy we Wrocławiu uznał się niewłaściwym i wg właściwości przekazał niniejszą sprawę w zakresie żądania skierowanego do Zakładu Karnego w G. -do Sądu Okręgowego w Szczecinie- celem rozpoznania.

Kolejnym postanowieniem z dnia 8 września 2010 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu uznał się niewłaściwym i wg właściwości przekazał niniejszą sprawę w zakresie żądania skierowanego do Zakładu Karnego w J. - do Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze- celem rozpoznania.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Skarb Państwa – Zakład Karny w W. wniosła o oddalenie powództwa oraz o obciążenie powoda kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wskazała, że powód przebywał w ZK w W. jedynie 2 miesiące tj. od dnia 02.10.2008 r do dnia 05.12.2008 r. oraz w 2003 r. Odnośnie roszczeń powoda dotyczących pobytu w tej jednostce w 2003 r. strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia. W dalszej kolejności wskazała, że w obecnym skazaniu powód odbywa karę 7 lat pozbawienia wolności na podstawie kilku wyroków karnych, m.in. za czyny z art. 157§1 kk, 197§ 1 kk, 278 §1 kk, 279§ 1 kk. Poprzednio powód był już wielokrotnie karany i począwszy od 1974 r. przebywał wiele lat w różnych zakładach karnych. Pozwany zaprzeczył aby wyrządził powodowi szkodę bądź krzywdę. Podkreślił, że warunki bytowe w ZK w W. odpowiadają obowiązującym standardom i są one takie, na jakie w chwili obecnej jest stać nasze Państwa. Pozwany wyjaśnił, że dotyczy to zarówno, wyposażenia cel mieszkalnych, jak i szerokiego dostępu do opieki medycznej, który jest znacznie łatwiejszy niż na wolności. W ocenie pozwanego zarzut odnośnie rzekomej dyskryminacji powoda przez funkcjonariuszy ma wyłącznie charakter ad personam.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Skarb Państwa – Zakład Karny nr (...)we W.wniosła o oddalenie powództwa oraz o obciążenie powoda kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu swojego stanowiska strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia powoda wskazując, że powód przebywał w tej jednostce w okresie od 03.07.2007 r. do dnia 24.09.2007 r. Z ostrożności procesowej strona pozwana podniosła, że stan pomieszczeń sanitarnych odpowiada obowiązującym standardom. W celach mieszkalnych znajduje się wentylacja grawitacyjna oraz się zabudowane i zamykane ubikacje, zaś porządek utrzymują sami skazani za pomocą otrzymywanych środków czystości. Pozwany podniósł, że powód korzystał z wielu zabiegów i świadczeń medycznych w ZK nr (...) we W.. Pozwany zaprzeczył aby wyrządził powodowi szkodę bądź krzywdę. Podkreślił, że warunki bytowe w ZK w W.odpowiadają obowiązującym standardom i są one takie, na jakie w chwili obecnej jest stać nasze Państwa. Pozwany wyjaśnił, że dotyczy to zarówno, wyposażenia cel mieszkalnych, jak i szerokiego dostępu do opieki medycznej, który jest znacznie łatwiejszy niż na wolności. W ocenie pozwanego zarzut odnośnie rzekomej dyskryminacji powoda przez funkcjonariuszy ma wyłącznie charakter ad personam.

Pismem procesowym z dnia 30 listopada 2010 r. powód sprecyzował swoje roszczenie przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu we W. wskazując, iż wnosi o zasądzenie od tej jednostki na jego rzecz:

- 7 000 zł tytułem odszkodowania za niedostosowanie pomieszczeń sanitarnych do obowiązujących norm,

- 6 000 tytułem odszkodowania za brak należytej wentylacji w celi, w której przebywał powód,
- 60 000 zł tytułem odszkodowania za ograniczenie dostępu do opieki medycznej
- 6 000 zł tytułem zadośćuczynienia za dyskryminację powoda przez Służbę Więzienną

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa – Areszt Śledczy we W. wniósł o oddalenie powództwa oraz o obciążenie powoda kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że roszczenie powoda nie ma żadnych podstaw. Pozwany podał, że powód przebywał w AŚ we W. w następujących okresach: 1.12.2005 r. – 06.07.2006 r., 17.08.2006-31.08.2006 r., 13.09.2006r. – 03.07.2007 r., 05.12.2008 r. – 21.07.2009 r., 01.03.2010 r. – 09.04.2010 r. Pozwany zarzucił, że nie jest prawdą aby stan pomieszczeń sanitarnych nie odpowiadał obowiązującym standardom. Wyjaśnił, że w większych celach mieszkalnych znajdują się zabudowane i zamykane ubikacje. Poinformował, że budynki aresztu przeszły w ubiegłych latach gruntowny kapitalny remont i obiekty mieszkalne osadzonych spełniają wszelkie standardy. Dodatkowo pozwany podniósł, że porządek w celach utrzymują sami skazani, którzy w tym celu otrzymują odpowiednie środki czystości. W celach znajduje się wentylacja grawitacyjna. Pozwany zwrócił też uwagę, że areszt zatrudnia na stałe kilkunastu lekarzy różnych specjalności, stąd w jego ocenie zarzuty dotyczące ograniczenia w dostępie do opieki medycznej nie mają żadnego uzasadnienia. Podkreślił, że powód korzystał z wielu zabiegów i świadczeń medycznych, a ze względu na to, że w AŚ we W. znajduje się szpital, powód miał zapewnioną całodobową opiekę lekarską. Odnośnie zarzutu dyskryminacji strona pozwana podniosła, że jest on kłamliwy. Jednocześnie zaprzeczyła aby wyrządziła powodowi szkodę lub krzywdę.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód przebywał w warunkach pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym we W. w okresach: 1.12.2005 r. – 06.07.2006 r., 17.08.2006-31.08.2006 r., 13.09.2006r. – 03.07.2007 r., 05.12.2008 r. – 21.07.2009 r., 01.03.2010 r. – 09.04.2010 r.

okoliczność niesporna

W tym czasie osadzony był w wieloosobowych celach. Cele te przeznaczone były dla osób niepalących, jednakże część skazanych paliła papierosy. Cele te wyposażone były w standardowy, sprawny technicznie sprzęt kwaterunkowy (łóżka piętrowe, stoły, taborety), a dodatkowo posiadały telewizor. W każdej celi znajdował się kącik sanitarny składający się z umywalki i muszli klozetowej. Od reszty pomieszczenia oddzielony był kotarą. We wszystkich celach mieszkalnych był dostęp do bieżącej wody zimnej. Do jej podgrzania osadzeni mogli korzystać z grzałek i czajników elektrycznych. Raz w tygodniu osadzonym przysługiwało prawo do ciepłej kąpeli w łaźni jednostki.

Cele posiadały wentylację grawitacyjną.

O porządek w celach mieli obowiązek dbać sami osadzeni, jednakże Areszt Śledczy dostarczał im niezbędne środki czystości.

W przypadku pojawienia się robactwa cele były poddawane dezynfekcji.

Wszyscy skazani otrzymywali 3 posiłki dziennie, w tym jeden gorący. Każdy posiłek przed jego wydaniem był kontrolowany przez personel lekarski. Powód na zalecenie lekarza otrzymywał specjalną dietę.

W Areszcie Śledczym we W. powód był traktowany przez funkcjonariuszy służby więziennej na równi z innymi współosadzonymi.

W zakresie opieki medycznej Areszt Śledczy we W. korzysta z niepublicznego ZOZ, w skład którego wchodzi ambulatorium oraz szpital psychiatryczny. Dyżury lekarskie są całodobowe. Wizyty u lekarzy odbywają się według ustalonego grafiku raz w tygodniu. W wyjątkowych przypadkach możliwa jest wizyta poza kolejnością.

Dowód: - pismo (...) z dnia 16.01.2009 r. – k. 467; - zeznania świadka Z. M. – k. 1001v-1002; - zeznania świadka D. H. – k. 1223-1223v; - przesłuchanie za stroną pozwaną K. K. – Dyrektora Aresztu Śledczego we W. - k. 893-894

W latach 2005 – 2009 przeprowadzane były coroczne wizytacje Aresztu Śledczego we W. przez Sędziego Sądu Okręgowego we Wrocławiu, wizytatora ds. penitencjarnych. Wizytacją obejmowano następujące zagadnienia: skuteczność i prawidłowość wykonania kary pozbawienia wolności, warunki bytowe, opieka zdrowotna, zatrudnienie skazanych, sprawy porządkowe, nagrody i kary dyscyplinarne, praktyki religijne, przepustki nagrodowe, losowe i widzenia bezdзорowe, stosowanie art. 164§ 1 i 2 k.k.w. Wyniki wizytacji za lata 2005-2009 nie wykazały żadnych nieprawidłowości. Stwierdzono że kara pozbawienia wolności wykonywana jest zgodnie z przepisami k.k.w. oraz regulaminu wykonywania kary pozbawienia wolności a kierownictwo Aresztu Śledczego we W. podejmuje niezbędne czynności zapewniające porządek, dyscyplinę i właściwe warunki bytowe skazanych w zakresie odbywania kary pozbawienia wolności. Zaleceń powizytacyjnych nie wydawano. W trakcie każdej z tych wizytacji stwierdzono natomiast, że występuje przeludnienie jednostki i nie jest zachowana norma określona w przepisie 110 k.k.w.

Dowód: sprawozdania z wizytacji w Areszcie Śledczym we W. za lata 2005-2009 – k. 765-849

Powód przebywał w warunkach pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym nr(...) we W.w okresie od 3 lipca 2007 r. do 24 września 2007 r.

okoliczność niesporna

W Zakładzie Karnym nr (...) we W.są cele 2osobowe, 4osobowe (12,8 m²) i 5osobowe (16 m²).

W czasie pobytu w tej jednostce powód osadzony był w celach mieszkalnych dla osób niepalących, wyposażonych w odpowiednią ilość sprzętu kwaterekowego (łóżka wraz z materacami, kocami, poduszkami, stoły, taborety, taborety na rzeczy osobiste lub artykuły spożywcze, szafki, wieszaki). Duży stół przypadał na 4 osadzonych a mały na 2 osadzonych.

Każda cela posiadała sprawną, drożną wentylację grawitacyjną, która była kontrolowana i czyszczona przez firmę kominiarską raz lub 2 razy w roku, w zależności od zabudowy budynku. Dodatkowo w celi znajdowały się sprawne techniczne okna.

Przez cały czas pobytu powód miał dostęp do bieżącej zimnej wody.

We wszystkich celach znajdował się oddzielny kąciek sanitarny na zabudowie ze stelażu metalowego, z płyt drewnianych, zaopatrzonych w drzwi. Wysokość ścianek wahała się od 1,60 m do 1,80 m.

Utrzymanie czystości w pomieszczeniach mieszkalnych spoczywało na osadzonych. W tym celu otrzymywali oni raz w miesiącu środki czystości (proszek do czyszczenia umywalki, pasta lub emulsja do podłogi, płyn do dezynfekcji toalety). W razie potrzeby środki te wydawane były częściej. Dodatkowo w każdej celi znajdował się kubeł na śmieci, szufelka i zmiotka oraz szczotka z pojemnikiem do mycia wc. W celi, w której był powód zawsze było czysto. Przy przyjmowaniu do jednostki powód otrzymywał za każdym razem środki do utrzymania higieny osobistej (mydło, krem do golenia, szczoteczka do zębów, proszek do prania bielizny osobistej). Kolejna porcja tych produktów wydawana była według zgłaszanych potrzeb. Czasami brakowało środków czystości i środków do higieny osobistej. Pojawiał się też problem z miskami do mycia, występowało robactwo.

W czasie pobytu powoda w tej jednostce nie stwierdzono przypadków jego dyskryminowania przez funkcjonariuszy.

Codzienne wyżywienie dla skazanych było kontrolowane przez pracownika służby zdrowia (przez lekarza lub wyznaczonego pracownika medycznego) pod względem jakości, świeżości, przydatności do spożycia. Dopiero po ich zatwierdzeniu skazani otrzymywali je do spożycia. Istniała również możliwość zważenia posiłku w obecności szefa kuchni na wniosek skazanego.

Powód miał zapewniony kontakt telefoniczny z małoletnią córką.

W Zakładzie Karnym nr(...)we W.osadzeni mają do dyspozycji aptekę, ambulatorium i szpital. W szpitalu funkcjonują 2 oddziały: chirurgiczny i wewnętrzny. Istnieje możliwość diagnozowania schorzeń kręgosłupa. W wyposażeniu są aparaty rentgenowskie. W razie potrzeby skazani przewożeni są do szpitali wolnościowych, np. celem wykonania RM i tomografii komputerowej. Do dyspozycji tej jednostki pozostają też lekarze konsultanci z zakresu neurologii i ortopedii. Jeżeli osadzony ma zalecone leczenie rehabilitacyjne, to do jego dyspozycji pozostaje pracownia rehabilitacyjna. W ZK nr (...) we W.jest zapewniona całodobowa opieka medyczna.

Dowód: - pismo Dyrektora Zakładu Karnego nr (...) we W.z dnia 19.10.2010 r. – k. 573-575; - zeznania świadka R. S.– k. 892-893; - zeznania świadka H. D.– k. 892; - zeznania świadka C. K.– k. 1002-1003

Powód przebywał w warunkach pozbawienia woli w Zakładzie Karnym (...) w W.w okresie od 1 października 2008 r. do 5 grudnia 2008 r.

okoliczność niesporna

Cele na oddziale, na którym przebywał powód mają powierzchnię 16 m² nie licząc kącika sanitarnego. Od grudnia 2009 r w celi o takiej powierzchni przebywa 5 osadzonych. W okresie pobytu powoda w celach tych panowało przeludnienie, przebywało w nich od 6 do 7 osadzonych.

W każdej celi znajdował się kącik sanitarny zbudowany z cegieł i posiadający oddzielne wejście i oświetlenie.

Cele wyposażone były zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17.10.2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Za zgodą dyrektora osadzeni mogą posiadać telewizor, czajnik elektryczny. Dostępnych jest około 15 kanałów telewizyjnych. Dodatkowo wydawane są maszyny elektryczne do smażenia.

Utrzymanie czystości w celach mieszkalnych spoczywa na skazanych. Otrzymują na ten cel odpowiednie środki higieny. Raz w miesiącu otrzymują środki do czyszczenia podłóg, wc. Jeśli wyrażają taką wolę to otrzymują również środki do higieny osobistej, takie jak pasta do zębów, mydło. Za zgodą dyrektora skazany może otrzymać paczkę higieniczno-odzieżową z domu, może też nabyć środki higieny w kantynie.

W każdej celi znajduje się wentylacja grawitacyjna. Jest doprowadzony kanał wentylacyjny z klatką. Ponadto na każdą celę przypadają przeważnie po dwa okna. Każdy skazany przy przyjęciu określa czy jest osobą palącą i na tej podstawie umieszcza się go w odpowiedniej celi. Na wniosek skazanego można mu zmienić celę dla palących na celę dla niepalących i na odwrót.

Do dyspozycji skazanych jest sala gimnastyczna, na której odbywają się zajęcia sportowe, programy readaptacyjne, kaplica, w której odprawiane są msze, świetlica, gdzie prowadzone są gry świetlicowe, studio telewizyjne, w którym organizowane są konkursy, biblioteka, w której dostępne są akty prawne dla osadzonych. Zajęcia sportowe odbywają się również na terenie spacerowym. W Zakład Karnym w W. odbywają się także spotkania skazanych z ciekawymi osobami (sportowcami, aktorami) a ponadto mają miejsce mitingi AA oraz spotkania różnych grup wyznaniowych.

Na oddziale dla recydywistów, na którym przebywał powód, każdy skazany ma prawo do 2 godzin widzenia w miesiącu z bliskimi. Skazany posiadający dziecko ma prawo do dodatkowych 60 minut widzenia. Istnieje również możliwość otrzymania wniosku nagrodowego na dłuższe, czy dodatkowe widzenia.

Przed wydaniem osadzonym posiłku pracownicy służby zdrowia sprawdzają organoleptycznie wartości smakowe, ciepłość, datę przydatności do spożycia dla poszczególnych produktów. W przypadku zgłoszenia, że jedzenie jest nieświeże lub jest zbyt mała porcja jest to sprawdzane i weryfikowane.

W 2008 r. w Zakładzie Karnym w W. do dyspozycji skazanych była apteka, laboratorium, gabinet stomatologiczny, izba chorych. Ponadto skazani mieli możliwość skorzystania na miejscu z konsultacji lekarza kardiologa, dermatologa, laryngologa, neurologa, psychiatry. Czas oczekiwania na taką wizytę nie był długi (praktycznie bez większej kolejki). W razie potrzeby można było skorzystać z pomocy oddziałów specjalistycznych i innych jednostek typu chirurgia i laryngologia. Każdy skazany miał wyznaczony grafik przyjęć. W razie nagłego pogorszenia stanu zdrowia mógł być przyjmowany poza grafikiem. W przypadku nagłego zachorowania w godzinach poza pracą służb medycznych, wzywano było pogotowie ratunkowe.

Dowód: zeznania świadka K. C. – k. 888-890; - zeznania świadka N. S. – k. 890-891; - zeznania świadka R. C. – k. 950v

Powód od 2005 r. choruje z powodu znacznie nasilonych dolegliwości bólowych kręgosłupa. Stwierdzono u niego zmiany zwyrodnieniowe, z wielopoziomową dyskopatią szyjną oraz dyskopatią lędźwiową. W październiku 2005 r. był konsultowany przez specjalistę neurologa i został zakwalifikowany do zabiegu operacyjnego, neurochirurgicznego.

Podczas pobytu w Areszcie Śledczym we W. powód korzystał z opieki lekarskiej, w tym szpitalnej, otrzymywał leki przeciwbólowe.

Również w czasie kiedy przebywał w Zakładzie Karnym nr (...) we W. była mu udzielana pomoc medyczna, głównie z powodu dolegliwości bólowych ze strony kręgosłupa. Powód otrzymywał leki przeciwbólowe a nadto w okresie od 14.08.2007 r. do 29.08.2007 r. odbył serię zabiegów rehabilitacyjnych w Pracowni Rehabilitacyjnej przy Zakładzie Karnym nr (...), z powodu których został przyjęty do tej jednostki.

W okresie od 10 lipca do 26 września 2008 r. powód przebywał w Areszcie Śledczym w G., gdzie był szczegółowo diagnozowany. Nie stwierdzono wskazań do leczenia operacyjnego kręgosłupa, rozpoznano zespół bólowy i zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa, Powód został poddany rehabilitacji.

Powód był również leczony w okresie kiedy przebywał w Zakładzie Karnym w W.. Zgłaszał się po leki przeciwbólowe, jak również stosowane w przeroście prostaty. Ponadto otrzymywał leki łagodzące dolegliwości przepukliny rozworu przełykowego. W związku z tą ostatnią chorobą był konsultowany przez specjalistę chirurga z propozycją leczenia operacyjnego. Powód odmówił poddania się zabiegowi.

Dowód: - informacja z dnia 6.02.2006 r. – k.47; - pismo Dyrektora Zakładu Karnego nr (...) we W. z dnia 19.10.2010 r. – k. 573-575; - zeznania świadka N. S. – k. 890-891; - częściowo zeznania świadka C. K. – k. 1002-1003; - przesłuchanie za stronę pozwaną K. K. – Dyrektora Aresztu Śledczego we W. - k. 893-894; - zeznania świadka Z. M. – k. 1001v-1002

W czasie, kiedy powód przebywał w pozwanych jednostkach penitencjarnych składał liczne skargi do różnych osób i instytucji (zarówno w formie pisemnej, jak i ustnej), które dotyczyły w głównej mierze złej - zdaniem powoda - jakości leczenia w zakładach karnych, postępowania wychowawców, odmowy przyznania zapomogi finansowej, warunków bytowych. Wszystkie skargi powoda były rozpatrywane przez odpowiednie podmioty, które udzielały mu stosownych wyjaśnień oraz pouczały o możliwości złożenia środków odwoławczych. Przeprowadzone w tych sprawach postępowania wyjaśniające nie potwierdziły zarzutów powoda.

Dowód: - pisma Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej z dnia 07.11.2008 r., z dnia 24.11.2008 r., z dnia 08.12.2008 r., z dnia 10.12.2008 r., z dnia 11.12.2008 r., z dnia 06.01.2009 r., z dnia 22.04.2009 r., z dnia 07.05.2009 r., z dnia 05.08.2009 r., z dnia 15.03.2010 r., z dnia 17.05.2010 r., z dnia 16.04.2010 r. – k. 150 -151, 154-156, 158, 234, 248, 251, 406, k. 408, 417; - pismo Centralnego Zarządu Służby Więziennej z dnia 28.11.2008 r., z dnia 30.03.2009 r., z dnia 07.04.2009 r. – k. 152, 231, 233; pismo z-cy Dyrektora Zakładu Karnego w W. – k. 153-153v; - pisma Sądu Okręgowego we Wrocławiu V Wydział Penitencjarny z dnia 15.12.2008 r. – k. 157-157v, - zażalenia, skargi i prośby powoda do Dyrektora Aresztu Śledczego we W., Dyrektora (...) we W., Dyrektora Centralnego Zarządu Służby Więziennej, Biura Rzecznika Praw Obywatelskich – k. 220-230, 240-242, 244-245, 253-257, 404-405; - pismo z Biura (...) z dnia 16.04.2009 r., z dnia 28.05.2009 r., z dnia 27.05.2009 r., z dnia 24.06.2009 r. – k. 235, 239, 243, 246-247; - pismo Dyrektora Aresztu Śledczego we W. z dnia 30.04.2009 r., z dnia 15.05.2009 r., z dnia 29.03.2010 r. – k. 238,

249, 407; - pismo z Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 17.06.2009 r. – k. 252; - zeznania świadka N. S. – k. 890-891; - zeznania świadka Z. M. – k. 1001v-1002; - przesłuchanie za stronę pozwaną K. K. – Dyrektora Aresztu Śledczego we W. - k. 893-894

Sąd zważył, co następuje

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód ostatecznie domagał się zasądzenia od każdej z pozwanych jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa kwot po 79 000 zł tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania za krzywdę wynikającą z niezapewnienia mu odpowiednich warunków bytowych podczas odbywania kary pozbawienia wolności, skutkiem czego miało dojść do naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci godności, prywatności oraz prawa do humanitarnego traktowania, w szczególności z powodu przebywania w przeludnionych celach bez należytej wentylacji, niedostosowania pomieszczeń sanitarnych do obowiązujących norm, dyskryminację jego osoby przez służbę więzienną oraz ograniczenie dostępu do opieki medycznej.

Ze względu na stanowisko pozwanej zaprezentowane w odpowiedzi na pozew, w pierwszej kolejności wymagał rozważenia podniesiony w sprawie zarzut przedawnienia roszczeń powoda związanych z jego pobytem w Zakładzie Karnym nr (...) we W., a który miał miejsce w okresie od 3 lipca 2007 r. do dnia 24.09.2007 r.

W ocenie Sądu do majątkowego roszczenia o zasądzenie zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. należy stosować terminy przedawnienia przewidziane dla roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym.

Kwestię przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym reguluje obecnie w art. 442¹ k.c. Zgodnie z tym przepisem, roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

Biorąc pod uwagę treść sformułowanych przez powoda zarzutów odnośnie warunków bytowych w pozwanej jednostce penitencjarnej zdaniem Sądu należało stwierdzić, że powód już w trakcie kiedy miało dochodzić do wskazanych przez niego zaniedbań, musiał mieć wiedzę zarówno co do swojej szkody, jak i osoby zobowiązanej do jej naprawienia. Zdawał sobie bowiem sprawę, co naruszało jego dobra osobiste i kto jest za to odpowiedzialny. Właściwą chwilą dla określenia początku trzyletniego biegu przedawnienia jest bowiem moment „dowiedzenia się o szkodzie”, gdy poszkodowany „zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw zdarzenia wskazujących na fakt powstania szkody”; inaczej rzecz ujmując, gdy ma „świadomość doznanej szkody” (por. uchwałę składu 7 sędziów SN z 11 lutego 1963 r., III PO 6/62, OSNCP 1964, nr 5, poz. 87). W niniejszej sprawie wezwanie Zakładu Karnego nr (...) we W. do udziału w sprawie w charakterze pozwanego, jako kolejnej jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, miało miejsce w dniu 18 czerwca 2010 r., a więc przed upływem trzyletniego terminu liczonego od okresu pobytu powoda w tej jednostce penitencjarnej. Stąd też podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia majątkowych roszczeń powoda należało uznać za niezasadny.

W tym miejscu należy jeszcze jedynie zaznaczyć, że w niniejszej sprawie nie wymagał rozpoznania zarzut przedawnienia roszczeń powoda związanych z jego pobytem w Zakładzie Karnym w W. w 2003 r., albowiem okres ten nie był objęty żądaniem pozwu.

W ocenie Sądu podstawę prawną zgłoszonych przez powoda żądań stanowią przepisy art. 23 w zw. z art. 24 w zw. z art. 448 k.c.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa,

artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Art. 24 k.c. określa z kolei środki ochrony dóbr osobistych, wskazując że ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonania naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności aby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie, a na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. W zakresie żądania zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych cytowany art. 24 k.c. odsyła więc do przepisów o czynach niedozwolonych, w szczególności do art. 448 k.c., w myśl którego w razie naruszenia dobra osobistego Sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, m. in. odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Dodać należy, że podstawę odpowiedzialności Skarbu Państwa stanowi przepis art. 417 k.c., zgodnie z którym za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że to na powodzie, jako żądającym ochrony dóbr osobistych spoczywał ciężar dowodu, iż dobra te zostały naruszone przez działania pozwanego Skarbu Państwa. Zgodnie bowiem z regułą wynikającą z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przerzucenie ciężaru dowodu na pozwanego w procesie o ochronę dóbr osobistych, przewidziane w art. 24 k.c. dotyczy tylko bezprawności działania zagrażającego dobrom osobistym lub powodującego ich naruszenie – w razie udowodnienia przez powoda ich faktycznego naruszenia przez wskazane jednostki organizacyjne Skarbu Państwa, pozwany w celu uniknięcia odpowiedzialności musiałby wskazać, że działania powodujące naruszenie były zgodne z prawem.

W świetle całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd doszedł do przekonania, że nie było podstaw do uwzględnienia roszczeń zgłoszonych przez powoda.

Jak się przyjmuje w orzecznictwie osadzenie skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności w przeludnionych celach, przy braku oddzielenia urządzeń sanitarnych od reszty pomieszczenia i niezapewnienie wszystkim skazanym osobnego miejsca do spania może stanowić naruszenie dóbr osobistych: godności i prawa do intymności i rodzic odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 24 i art. 448 k.c. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 lutego 2007r., V CSK 431/2006, OSNC 2008/1, poz. 13).

W niniejszej sprawie ustalono, że podczas pobytu powoda w Areszcie Śledczym we W. w latach 2005-2009 oraz w zakładzie Karnym w W. w roku 2008 gęstość zaludnienia cel mieszkalnych przekraczała dozwolone normy.

Przepisy prawa karnego przewidują jako zasadę, że powierzchnia w celi więziennej powinna wynosić nie mniej niż 3 m² na jedną osobę (art. 110 § 2 k.k.w.). Podkreślić należy, że z dniem 6.12.2009r., a więc z datą wejścia w życie ustawy nowelizującej z 09.10.2009r. (Dz.U.09.190.1475) uchylony został art. 248 §1 k.k.w., który przewidywał, że w szczególnie uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego mógł umieścić osadzonych, na czas określony, w warunkach, w których powierzchnia w celi na jedną osobę wynosiła mniej niż 3 m². O takim umieszczeniu należało bezzwłocznie powiadomić sędziego penitencjarnego. Wcześniej cyt. przepis został uznany za niekonstytucyjny (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 maja 2008r., SK 25/07, Dz.U. nr 96, poz. 620). W świetle przytoczonych przepisów nie ulega zatem wątpliwości, że stan przeludnienia w celach jest stanem bezprawności w rozumieniu art. 417 k.c. Obowiązkiem konstytucyjnym organów władzy publicznej jest bowiem zapewnienie więźniom warunków respektujących ich godność. W realiach niniejszej sprawy należało zatem uznać, że umieszczenie powoda w zbyt ciasnej celi naruszało jego dobra osobiste – przede wszystkim jego godność oraz prawo do intymności. Nie sposób bowiem nie dostrzec, że długotrwałe przebywanie w przeludnionej celi, połączone z takimi niedogodnościami, jak np. konieczność spożywania posiłków na łóżku, długotrwałe oczekiwanie na możliwość skorzystania ze wspólnej toalety, czy też brak możliwości wykonywania swobodniejszych ruchów, stanowi nadmierną dolegliwość i narusza godność powoda oraz jego prawo do intymności. Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela

w tym zakresie stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów SN z dnia 18 października 2011 r. (III CZP 25/11).

Ustalenie, że umieszczenie powoda w przeludnionych celach mogło stanowić naruszenie jego godności i prawa do prywatności, nie oznacza jednakże konieczności uwzględnienia żądania zasądzenia zadośćuczynienia. Należy zauważyć, że przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych stanowi uprawnienie Sądu, nie zaś obowiązek. Wynika to bowiem z redakcji art. 448 k.c., który stanowi, że sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Stosując ten przepis, Sąd bierze z kolei pod uwagę rozmiar i charakter doznanej przez poszkodowanego krzywdy, okoliczności jej powstania, a nade wszystko rodzaj i stopień winy naruszcyciela (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2002 r., V CKN 1581/00, OSNC 2004/4/53).

Odnosząc powyższe uwagi do stanu faktycznego niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że naruszenie dóbr osobistych powoda, jakkolwiek bezprawne, nie zostało tu przez stronę pozwaną zawinione. Przeludnienie panujące w zakładach karnych (aresztach śledczych) stanowi bowiem efekt długoletniego niedoinwestowania tych jednostek penitencjarnych, przy jednoczesnym wzroście przestępczości i wynikającym stąd zaostrzeniu polityki karnej państwa. Jest okolicznością niesporną, że dyrektorzy zakładów karnych (aresztów śledczych) nie mogą odmawiać przyjęcia osób, co do których wydany został sądowy nakaz umieszczenia ich w jednostce penitencjarnej, jedynie z powodu przeludnienia tych jednostek. W ramach posiadanych możliwości finansowych i lokalowych administracje jednostek penitencjarnych czynią wysiłki, aby poprawić warunki odbywania kary pozbawienia wolności. W żadnym zaś razie nie zostało wykazane, aby niedogodności związane z odbywaniem przez powoda kary stanowiły następstwo celowej dyskryminacji powoda przez funkcjonariuszy służby więziennej, czy też działania dyrektora zakładu karnego wymierzonego przeciw osadzonemu w ogólności.

Ponadto, pomijając kwestię przeludnienia, powód nie udowodnił, aby w czasie odbywania przez niego kary w Areszcie Śledczym we W., Zakładzie Karnym nr(...) we W., czy też Zakładzie Karnym w W. naruszono jego konkretne prawa. W trakcie postępowania powód nie wykazał bowiem, że warunki w jakich przyszło mu odbywać karę pozbawienia wolności w wymienionych jednostkach penitencjarnych nie odpowiadały wymogom przewidzianym w tym zakresie przez przepisy, a w szczególności przez Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17.10.2003r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie potwierdza, iż podstawowe prawa powoda jako osadzonego w były w tychże jednostkach respektowane. Cele, w których przebywał powód były bowiem standardowo wyposażone w sprzęt kwaterunkowy oraz posiadały wydzielony kącik sanitarny, w którym znajdowała się toaleta i sprzęt do utrzymania czystości. Stan sanitarno – techniczny tychże cel był właściwy. Dotyczy to także kwestii wentylacji. Powód przepisowo otrzymywał też niezbędne środki higieny oraz środki czystości. Mógł także korzystać z dostępnych w tychże jednostkach zajęć kulturalno – oświatowych, czy też z biblioteki. Miał także dostęp do niezbędnych aktów prawnych.

W toku postępowania dowodowego nie potwierdziły się również zarzuty powoda odnośnie tego, że był dyskryminowany przez funkcjonariuszy służby więziennej. Powód nie przedstawił na tę okoliczność żadnego dowodu. Za taki dowód nie można w ocenie Sądu uznać zeznań świadka C. K., który twierdził, że funkcjonariusze w Zakładzie Karnym nr (...)we W. robili powodowi na złość i odgrywali się na nim z powodu zbyt częstego korzystania z konsultacji lekarskich. Przede wszystkim świadek ten nie wskazał żadnych konkretnych działań tych osób, które mogłyby być ocenione jako dyskryminujące powoda w porównaniu do innych skazanych. Za działanie takie nie może być uznane limitowanie rozmów telefonicznych albowiem rzeczą powszechnie wiadomą jest, że osadzeni nie mogą korzystać bez ograniczeń z aparatu telefonicznego, a ilość rozmów jest ustalona w regulaminie wewnętrznym danej jednostki penitencjarnej. W sprawie nie został natomiast przedstawiony żaden dowód na to, iż powód miał do dyspozycji na rozmowy telefoniczne mniej czasu niż pozostali więźniowie. Również złożone przez powoda dokumenty w postaci jego skarg i zażaleń oraz odpowiedzi na nie, nie potwierdzają podnoszonego przez niego zarzutu dyskryminacji. Niezależnie od tego zauważyć należy, że przesłuchany w charakterze strony pozwanej K. K. – Dyrektor Aresztu Śledczego we W. zeznał, że powód był zawsze traktowany na równi z innymi skazanymi. Ponadto z pisma Dyrektora Zakładu Karnego

nr (...) we W. wynika, iż w jednostce tej nie odnotowano przypadków dyskryminowania powoda przez funkcjonariuszy służby więziennej.

Nie znalazł również potwierdzenia podnoszony przez powoda zarzut ograniczonego dostępu do świadczeń opieki medycznej w jednostkach penitencjarnych we W. oraz W..

Z zeznań świadka Z. M. oraz przesłuchania w charakterze strony pozwanej K. K. wynika, że na terenie Aresztu Śledczego znajduje się szpital i ambulatorium a ponadto odbywają się całodobowe dyżury lekarskie. Dodatkowo świadek Z. M. zeznał, że powód korzystał z opieki lekarskiej w tej jednostce, udawał się na wizyty lekarskie oraz otrzymywał środki przeciwbólowe na swoje dolegliwości.

Zeznania świadka H. D. wskazują, że również Zakład Karny nr (...) we W. zapewniał osadzonym całodobową opiekę medyczną, w tym także leczenie szpitalne. Pismo Dyrektora Zakładu Karnego nr (...) we W. z dnia 19.10.2010 r. dowodzi natomiast, że w trakcie pobytu powoda w tej jednostce penitencjarnej wielokrotnie były mu udzielane świadczenia medyczne, w tym między innymi w postaci zabiegów rehabilitacyjnych związanych z chorobą kręgosłupa.

Z kolei z zeznań świadka N. S. wynika, że powód leczyl się również w Zakładzie Karnym w W.. Świadek ten zeznał m.in., że powód został poddany rehabilitacji w związku ze zdiagnozowanymi u niego schorzeniami kręgosłupa, regularnie otrzymywał leki przeciwbólowe oraz leki stosowane w przeroście prostaty. Dodatkowo przepisywane mu były lekarstwa łagodzące dolegliwości przepukliny rozworu przełykowego. Co więcej, w związku z tą ostatnią chorobą powodowi zostało zaproponowane leczenie operacyjne, które nie doszło do skutku tylko dlatego, że powód odmówił poddania się zabiegowi.

W ocenie Sądu wszystkie te okoliczności świadczą o tym, że powód był otoczony właściwą opieką medyczną, uwzględniającą stan jego zdrowia oraz zgłaszane przez niego dolegliwości. Przede wszystkim zaś otrzymywał zalecane mu leki i miał zapewnione zabiegi rehabilitacyjne. Co więcej w aspekcie czasu oczekiwania opieka ta była nawet lepsza niż w warunkach wolnościowych. Faktem powszechnie znanym jest bowiem to, że pacjenci przebywający na wolności mają bardzo często wyznaczane odległe, nieraz kilkumiesięczne terminy na wizytę nie tylko u lekarzy specjalistów ale nawet u lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej. W tym kontekście zeznania świadka C. K., który twierdził że w Zakładzie Karnym nr (...) we W. powód w był odprowadzany do lekarza dopiero po 2, 3 dniach od zgłoszenia dolegliwości bólowych, i że czasami na wizytę u lekarza trzeba było czekać 2 tygodnie, nie mogą w żadnym razie świadczyć o złej jakości świadczeń medycznych zapewnianych przez jednostki penitencjarne, w których przebywał powód, bądź też o ograniczaniu skazanym prawa dostępu do nich. Ponadto w sprawie nie został przedstawiony żaden dowód, który wskazywałby na to, że kilkudniowe oczekiwanie przez powoda na pomoc lekarską powodowało zagrożenie jego życia.

Oczywiście Sąd wziął pod uwagę to, że część świadków wskazywała na pewne niedogodności, jakie musiał znosić powód odbywający karę pozbawienia wolności. Mianowicie D. H. oraz Z. M. podawali, że w Areszcie Śledczym we W. kąki sanitarne oddzielone były jedynie kotarami, okresowo odbywały się dezynfekcje z powodu robactwa, jedzenie było niesmaczne, a ponadto powód musiał dzielić celę z osobami palącymi mimo, że sam był osobą niepalącą i miał problem z komunikacją telefoniczną. C. K. zeznał natomiast, że w Zakładzie Karnym nr (...) we W. ściany cel mieszkalnych były obskurne, czasami brakowało środków czystości i środków do higieny osobistej. Świadek ten wspominał również o problemach z miskami do mycia oraz wyjaśniał, że przebywanie w dużej grupie osób było męczące, krępujące oraz powodowało napięcia i sytuacje agresywne.

Jednakże w ocenie Sądu w tym kontekście nie sposób pominąć tego, że kara pełni w systemie społecznym funkcję sprawiedliwościową i zmierza do wyrównania swoistej krzywdy, jaką powód wyrządził popełniając przestępstwa. Innymi słowy, to że odbywając karę powód może mieć poczucie pewnego dyskomfortu jest właśnie istotą dolegliwości karnej i funkcją kary, jaka ma u niego wywołać przeświadczenie, że naruszanie ładu społecznego i prawnego zawsze będzie wiązać się z nieuchronną reakcją Państwa stojącego przeciw na straży tego ładu. Dopóki zaś stopień tych

dolegliwości nie przekracza tego co mieści się w istocie kary i nie osiąga stopnia traktowania nieludzkiego (a tego powód nie wykazał) brak jest zdaniem Sądu podstaw do zasądzenia zadośćuczynienia.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że bezsprzecznie sam fakt osadzenia w warunkach więziennych wiązać musi się z pewną ingerencją w sferę prywatności osadzonych. Sama natura kary pozbawienia wolności, charakteryzuje się ingerencją w przedmiotową sferę praw i wolności. Powód, podobnie jak każdy inny obywatel, popełniając czyn zabroniony i licząc się z możliwością ukarania karą pozbawienia wolności, musi mieć na uwadze, że ograniczeniu ulegnie szereg innych jego praw i wolności. W ocenie Sądu prawo do prywatności jest jednym z tych przywilejów obywatelskich, które w warunkach odbywania kary pozbawienia wolności ulegają ograniczeniu. Nie bez znaczenia dla oceny powyższego zarzutu jest fakt, iż powód odbywa karę za czyny dokonane w warunkach powrotu do przestępstwa, a zatem przebywając uprzednio w warunkach penitencjarnych musiał zdawać sobie sprawę z tego, w jakich warunkach będzie odbywał karę pozbawienia wolności.

Mając na uwadze powyższe względy powództwo należało oddalić, o czym Sąd orzekł w punkcie I wyroku.

W punkcie II wyroku Sąd, na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z dnia 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) w związku z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1150) zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7 200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W punkcie III wyroku Sąd, na podstawie § 2, § 6 pkt 7 i § 13 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U.2013.461), przyznał adwokat B. P. od Skarbu Państwa kwotę 15.544 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Na kwotę te składają się wynagrodzenie pełnomocnika za postępowanie pierwszoinstancyjne w wysokości 7200 zł powiększone o należny podatek VAT (1702 zł) oraz za postępowanie przed sądem apelacyjnym w wysokości 5400 zł powiększone o należny podatek VAT (1242 zł).